

BILTEN

05

O PITANJIMA UNUTRAŠNJIH POSLOVA
Evropske unije i Srbije

AVGUST 2009

- Centar za civilno-vojne odnose
- Beogradski centar za ljudska prava
- Forum za bezbednost i demokratiju

- Urednik: Saša Đorđević
- Saradnici: Sonja Stojanović, Žarko Marković

EVROPSKA UNIJA

Analize i procene

- Objavljen godišnji izveštaj EUROJUST-a (2)
- Prvi izveštaj EULEX-a o funkcionisanju vladavine prava na Kosovu (2)

Zanimljivosti

- Balkan ostaje izazov za švedsko predsedavanje (3)

SRBIJA

Institucionalne i pravne novine

- Predlog Evropske komisije o ukidanju viza za Crnu Goru, Makedoniju i Srbiju (4)
- Narodna skupština raspravljala o setu predloga zakona iz oblasti pravosuđa (4)
- Negodovanja povodom Memoranduma o budžetu i Zakona o budžetskom sistemu (5)

Analize i procene

- Komentari na Nacionalnu strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala (Nemanja Milošević, Misija OEBS u Srbiji) (7)

Zanimljivosti

- Panel diskusija o ulozi MUP-a Srbije u procesu vizne liberalizacije (8)

PREDSTAVLJAMO

Regionalne inicijative

- Regionalni centar za borbu protiv prekograničnog kriminala Inicijative za saradnju u Jugoistočnoj Evropi (SECI Centre) (9)

Publikacije

- Korupcija u policiji (10)

Pred vama je **Bilten o pitanjima unutrašnjih poslova Evropske unije i Srbije** koji je rezultat zajedničkog rada tri organizacije – Centra za civilno-vojne odnose, Beogradskog centra za ljudska prava i Foruma za bezbednost i demokratiju. Bilten je deo aktivnosti projekta „Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije u Srbiji“. Objavljen je uz podršku Misije OEBS u Srbiji, ambasada Holandije, Norveške i Mađarske, i Centra za kontrolu oružanih snaga (DCAF).

Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste biltena pošaljite e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org

EVROPSKA UNIJA

Analize i procene

Objavljen godišnji izveštaj EUROJUST-a

Godišnji izveštaj o aktivnostima i razvoju Evropske kancelarije za pravosudnu saradnju (EUROJUST) za 2008. godinu objavljen u drugoj polovini juna. Na osnovu odluke Saveta EU od 22. februara 2002. godine EUROJUST ima obavezu da pripremi i objavi rezultate rada, kao i preporuke za dalji razvoj pravosudne saradnje u krivičnim stvarima. U novom izveštaju se ističe da je broj predmeta upućenih na razmatranje EUROJUST-u povećan za 10% u odnosu na 2007. godine. Predmeti se bave različitim vrstama kriminalnih aktivnosti, ali su najzastupljeniji, navodi se u izveštaju, trgovina drogom i krivična dela protiv imovine ili javnih dobara. Po rečima Hoze Luisa Lopeza da Mote, predsednika EUROJUST-a, napravljen je veliki napredak u operativnom radu kancelarije, kao i u kapacitetu za poboljšanje saradnje i koordinacije između nadležnih nacionalnih organa u borbi protiv ozbiljnog kriminala. Posebno je istakao pomak u saradnji sa trećim državama, kao i telima EU, Evropske policijske kancelarije (EUROPOL) i Evropske kancelarije za borbu protiv prevara (OLAF). Sa EUROPOL-om je potpisan sporazum o saradnji, a sa OLAF-om sporazum sa praktičnim merama za uspostavljenje saradnje.

Bitan datum za unapređenje rada EUROJUST-a je 16. decembar 2008. godine kada je Savet usvojio odluku o jačanju EUROJUST-a sa ciljem da funkcioniše efikasnije. Konkretnije, cilj je stvaranje mehanizma koordinacije u hitnim slučajevima, jačanje saradnje između država članica, kao i sa

trećim državama i sa kontakt tačkama u Evropskoj pravosudnoj mreži (*European Judicial Network*). Izveštaj na engleskom jeziku možete preuzeti ukoliko pratite sledeći [link](#).

Datum: 30. jun 2009.

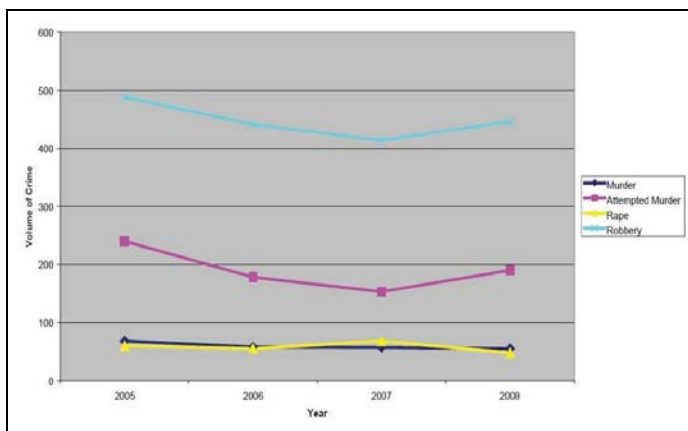
Link:

[EUROJUST](#)

Prvi izveštaj EULEX-a o funkcionisanju vladavine prava na Kosovu

EULEX, najveća međunarodna misija koja prati poštovanje principa vladavine prava na Kosovu i Metohiji, objavila je 23. jula prvu sveobuhvatnu procenu rada kosovskih organa za sprovođenje zakona – policije, sudstva i carine. Izveštaj je predstavljen medijima, organizacijama civilnog društva, kao i privremenim kosovskim izvršnim vlastima na sastanku Zajedničkog odbora za koordinaciju u oblasti vladavine prava. Izveštaj daje uvid u prednosti, sposobnosti i slabosti rada kosovskih institucija. Navodi se da se problemi najviše uočavaju u radu pravosudnih organa. To je potvrdio i Roj Riv, zamenik misije EULEX, koji je na konferenciji za štampu izjavio da u radu pravosuđa postoje slabosti, kao i „pretnje i pritisci na sudije, ali ima i napretka u rešavanju tih problema“. Rad policije i carine je ocenjen bolje, mada su i tu izneti predlozi za dodatna poboljšanja. U narednom delu teksta posebnu pažnju obrat ćemo na rad policije.

U izveštaju deo o policiji je podeljen na nekoliko delova. U uvodu je predstavljen širi društveno-politički kontekst reforme policije, posle čega je predočena analiza sposobnosti za kriminalističko-obaveštajni rad. Zatim, sledi procena efikasnosti policijskog rada na obezbeđivanju javnog reda i granica. Na kraju je predočena analiza dosadašnjih uspeha i nedostataka u obrazovanju i obuci policijskih službenika. U svakoj od ovih celina iznete su i odgovorajuće preporuke za dalju reformu policije.

Kriminalne aktivnosti na Kosovu i Metohiji u periodu od 2005. do 2008. (Grafikon preuzet iz EULEX Programme Report July 2009)

U izveštaju se navodi da se rad policije zasniva na odgovarajućem pravnom okviru, budžetu i ljudskim resursima. Ipak, nedostaci se uočavaju u kapacitetima ljudskih resursa, naročito višeg ranga, za stateško planiranje, posebno kada je reč o borbi protiv kriminala i korupcije. U izveštaju se ističe da ne postoji sveobuhvatna strategija reforme policije gde je potrebno kategorizirati glavne vrste kriminaliteta, dodatno razviti preventivne načine borbe protiv kriminala i saradnju sa lokalnim samoupravama. U preporuci PSD/1/2009 se navodi da je potrebno razviti ljudske resurse čiji je glavni zadatak kreiranje i implementacija strategije sa ciljem da se smanji nivo kriminalnih aktivnosti koji će biti sličan sa nivoom u Makedoniji i Hrvatskoj. Jedna od preporuka je i dodatno razvijanje koordinacije između policije i tužilaštva u procesu istrage i prikupljanja dokaza. U sledećih pet godina, navodi se u izveštaju, na vrhu prioriteta treba da bude formulisanje programa za razvijanje kriminalističko-obaveštajnog policijskog rada. Jedna od glavnih slabosti rada policije je razmena i protok informacija između organizacionih jedinica u policiji, kao i sistem unošenja podataka zbog tehničke neopremljenosti. Ove slabosti najviše utiču na rad granične policije.

Kosovsku policiju trenutno čine 7187 policijskih službenika, navodi se u izveštaju. Albanci čine 84.6% (5987), Srbi 9.9% (701) od ukupnog broja pripadnika policije. U izveštaju se pominju i ostale

etničke grupe koje su zastupljene u policiji i to proporcionalno u odnosu na broj stanovnika. Kosovsku policiju čine pripadnici turske nacionalnosti, ukupno 85, kao i bošnjačke, 210 policijskih službenika.

Tekst izveštaja na engleskom možete preuzeti ukoliko pratite sledeći [link](#).

Datum: 24. jul 2009.

Linkovi:

[EULEX Kosovo, Otvoreni studio Glasa Amerike](#)

Zanimljivosti

Balkan ostaje izazov za švedsko predsedavanje

Karl Bilt, ministar spoljnih poslova Kraljevine Švedske, je tokom govora u Evropskom parlamentu u Briselu nabrojao glavne prioritete svoje zemlje za vreme predsedavanja EU. To su u geografskom smislu države Jugoistočne Evrope, Rusija i Iran. Uloge EU u okolnostima ekonomske krize je da pokušava da stabilizuje ekonomski slabe države jer „ukoliko ne uspemo u tom zadatku, nećemo uspeti ni u ostalim“, rekao je Bilt. U tom pogledu Bilt je identifikovao proces evropskih integracija zapadnog Balkana kao jedan od glavnih prioriteta i briga švedskog predsedavanja EU. Bilt je napomenuo da će Švedska pokušati da ubrza proces pristupanja država kandidata, Hrvatske i Makedonije, kao i da je zaslužna za napredak zapadnog Balkana ka EU, misleći na proces vizne liberalizacije Crne Gore, Makedonije i Srbije. Ipak, ističe Bilt, po prvi put u zadnjih nekoliko godina političke snage koje se zalažu za integracije regiona su jače od snaga koje se zalažu za dezintegraciju i zbog toga je veoma važno da se iskoristi trenutak za dalje integracije.

Vlada Srbije je po rečima Bilta „možda najviše reformistička i okrenuta ka Evropi u istoriji“. S druge strane, predstavnici vlada Slovenije i Hrvatske, napominje Bilt, moraju da smanje svoje tonove i nada se da će se Zagreb vratiti svom putu ka EU u 2011. godini. Problem na koji se Bilt stalno

vraćao u svom izlaganju je situacija u Bosni i Hercegovine. Političari u Bosni i Hercegovini su izneverili svoje mlade koji „žele evropsku budućnost“ jer su izgubili veliku šansu da se priključe Crnoj Gori, Makedoniji i Srbiji na putu ka pozitivnoj (beloj) Šengenskoj listi, rekao je Bilt. Dejtonskim procesom je došlo do stabilizacije i mira u regionu, ali se on mora promeniti novim tzv. Briselskim procesom jer su izazovi mnogo drugačiji i kompleksniji, navodi Bilt.

Datum: 22. jul 2009.

Link:

[Radio Free Europe](#)

SRBIJA

Institucionalne i pravne novine

Predlog Evropske komisije o ukidanju viza za Crnu Goru, Makedoniju i Srbiju

Evropska komisija predložila je 15. jula da se građanima Srbije od 1. januara ukinu vize za putovanja u zemlje EU. Žak Baroo, potpredsednik Evropske komisije zadužen za pitanja pravosuđa i unutrašnjih poslova ocenio je „ovo je istorijski momenat u našim podnosima sa zemljama zapadnog Balkana i ovaj momenat je nešto što smo dugo čekali, što će omogućiti da naši odnosi budu još bolji u buduću“. Takođe, istakao je da očekuje od srpske vlade da podnese izveštaj o implementaciji preostalih uslova do kraja septembra, posle čega će uslediti ekspertska misija koje će potvrditi ispunjenost uslova. Odluka o ukidanju viza se neće odnositi na građane Srbije sa prebivalištem na Kosovu i Metohiji (KiM) ili čija je potvrda o državljanstvu izdata na KiM, iako će nadležni organi izdavati biometrijske pasoše građanima. Oli Ren, komesar za proširivanje EU je objasnio da „Kosovo, prema rezoluciji 1244 nije deo viznog dijaloga. Iz tog razloga, ali i iz bezbednosnih razloga, novi srpski pasoši ne mogu se izdavati na Kosovu i oni će ostati pod režimom viza“. Po rečima

Dražena Maravića, šefa Biroa za međunarodne odnose i evropske integracije Ministarstva unutrašnjih poslova za dnevni list Danas „pasoši za građane s prebivalištem na KiM neće se razlikovati od onih koje dobijaju građani koji ne žive na Kosovu, ali će to što na njima piše da ih je izdao „MUP – Koordinaciona uprava“ biti znak da je tim građanima potrebna šengenska viza, a oni koji bez vize budu pokušali da izađu iz zemlje biće vraćeni“. Božidar Đelić, potpredsednik Vlade za evropske integracije izjavio je da je Srbiji preostalo da ispuni još četiri tehnička kriterijuma za viznu liberalizaciju sa EU i to do 30. septembra kako bi sloboda putovanja počela da važi od početka 2010. godine. To su: potpisivanje operativnog sporazuma sa EULEX-om, potpuno sprovođenje Zakona o strancima, tj. usvajanje odgovarajućih podzakonskih akata, efikasna borba protiv organizovanog kriminala i korupcije i bezbedna procedura za izdavanje biometrijskih pasoša. Đelić je još napomenuo da će građani Srbije s biometrijskim pasošem moći da se u kontinuitetu zadrže 90 dana u državama članicama EU, u suprotnom biće deportovani nazad u Srbiju, u skladu sa Sporazumom o readmisiji. Pored navedenih uslova potrebno je usvajanje Strategije za upravljanje migracijama i donošenje dva akciona plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv organizovanog kriminala i Strategiju za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, kao i poboljšanje nadzora na administrativnoj liniji sa Kosovom i Metohijom.

Datum: 23. jul 2009.

Linkovi:

[Europa Press Release, Danas \(1\), Danas \(2\)](#)

Narodna skupština raspravljala o setu predloga zakona iz oblasti pravosuđa

Tokom jula, na 11. vanrednoj sednici skupštine Srbije, poslanici su raspravljali o nekoliko predloga zakona iz oblasti pravosuđa. Na dnevnom redu su se našli predlozi zakona o saradnji sa Međunarodnim krivičnim sudom, o izmenama i dopunama

Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, o izmenama i dopunama Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, o izvršenju kazne zatvora za krivična dela organizovanog kriminala, o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i predlozi zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku i Krivičnog zakonika.

Predlaganjem izmena i dopuna Zakonika o krivičnom postupku, Vlada je i definitivno odustala od primene Zakonika o krivičnom postupku usvojenog 2006. godine. Neka rešenja iz ovog zakonika (čiji je početak primene prvobitno planiran za jun 2007. godine) nalaze se i u poslednjem Predlogu. Ukoliko ovaj predlog dobije potrebnu većinu, u naše pravo će se uvesti mogućnost zaključivanja sporazuma o priznanju krivice. Ovakav sporazum biće moguće zaključiti samo kada se postupak vodi za krivično delo ili za krivična dela u sticaju za koja se može izreći kazna do 10 godina zatvora. Takođe, značajna je odredba kojom bi bila ukinuta mogućnost da drugostepeni sud više od jedanput ukida presudu prvostepenog suda i vraća predmet na ponovno suđenje. Novim rešenjem, drugostepeni sud bi, u slučaju da utvrdi nepravilnosti u presudi prvostepenog suda, a nakon ponovljenog postupka, morao sam da donese odluku. Ovo rešenje bi trebalo značajno da doprinese efikasnosti pravosuđa jer se u praksi sudova često dešavalo da se prvostepena presuda ukida i predmet vraća na ponovno suđenje i po nekoliko puta. Značajno će biti promenjen položaj svedoka saradnika koji, prema novom rešenju, posle sticanja tog statusa ostaje u postupku kao okrivljeni, obuhvata se presudom i odmerava mu se kazna po Krivičnom zakoniku, a zatim odmerena kazna izriče umanjena za jednu polovinu, s tim što mu se na predlog javnog tužioca i s obzirom na izvršeno krivično delo, držanje pred sudom i druge bitne okolnosti slučaja, može izreći i blaža kazna ili oslobođenje od kazne. U obrazloženju Predloga zakona navodi se da je predloženo rešenje „više u skladu sa duhom Krivičnog zakonika i sa principom pravičnosti” od sadašnjeg rešenja. Uvodi se mogućnost da osuđeno lice svedoči u predmetima krivičnih dela organi-

zovanog kriminala, pri čemu bi se tom licu mogla umanjiti kazna na koju je osuđeno ako je njegov iskaz od značaja otkrivanje, sprečavanje ili dokazivanje ovih krivičnih dela.

Zakonik iz 2006. godine predviđa da istragu vode tužilaštvo i policija, umesto istražnog sudije, što je sada slučaj. Predlogom o izmenama i dopunama je predviđeno da se Zakonik iz 2006. stavi van snage, ali se u obrazloženju podseća da je formirana radna grupa sa zadatkom da izradi novi tekst ZKP-a, kojim bi konačno bio uveden model tužilačke istrage, a kojim bi bili otklonjeni nedostaci Zakonika iz 2006.

Predloge zakona možete preuzeti ukoliko pratite sledeće linkove:

- [ZAKON o saradnji sa Međunarodnim krivičnim sudom](#)
- [ZAKON o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija](#)
- [ZAKON o izmenama i dopunama Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala](#)
- [ZAKON o izvršenju kazne zatvora za krivična dela organizovanog kriminala](#)
- [ZAKON o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma](#)
- [ZAKON o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku](#)

U obrazloženju Predloga zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika navode se tri osnovna razloga za izmene postojećeg Zakonika (usvojenog 2005. godine). Prvi razlog je usklađivanje sa Ustavom Srbije iz 2006, kao i potreba za brisanjem termina koji su se odnosili na državnu zajednicu Srbije i Crne Gore. Drugi razlog za donošenje Zakona sadržan je u činjenici da je od donošenja Zakonika, Srbija potpisala i ratifikovala veliki broj konvencija, koje zahtevaju da se, radi njihove implementacije u pravni sistem, izvrše i određene izmene i dopune Krivičnog zakonika, kako u pogledu uvođenja novih krivičnih dela, tako i u pogledu izmene inkriminacija postojećih krivičnih dela. Kao treći razlog navodi se neophodnost preispitivanja zaprečenih kazni za pojedina krivična dela, imajući u vidu stopu kriminaliteta i kaznenu politiku sudova od donošenja KZ 2005. godine. Predloženim Zakonom se pooštravaju

kazne za oko trećinu krivičnih dela, „čime se jača generalna prevencija i odvrću potencijalni učinioi krivičnih dela, što i jeste osnovni cilj zakona koji uređuje materijalno krivično pravo”.

Datum: 29. jul 2009.

Autor: Žarko Marković

Linkovi:

[Narodna skupština Republike Srbije, Ministarstvo pravde Republike Srbije](#)

Negotovanja povodom Memoranduma o budžetu i Zakona o budžetskom sistemu

Agencija za borbu protiv korupcije i Transparentnost – Srbija (TS), organizacija civilnog društva, su prošle sedmice izrazili negotovanje povodom Memoranduma o budžetu za 2010. godinu. Agencija je 22. jula sopštila da Vlada Srbije planira da za skoro 18 puta smanji finansije za rad te institucije. Takođe, u saopštenju se navodi izjava Zorane Marković, direktorke Agencije da „bezuspešno pokušava da uspostavi kontakt sa ministarkom finansija” Dianom Dragutinović jer je neophodno da „neodložno započnu razgovori za utvrđivanje limita Agencije za borbu protiv korupcije za 2010. godinu i za 2011. i 2012. godinu, pre započinjanja procedure za pripremu budžeta”. TS je u svom saopštenju izjavila „da je pogrešno i opasno limitirati rashode svih državnih organa u budžetu za 2010. god. visinom odobrenih rashoda u tekućoj godini, kao što se to čini Memorandumom o budžetu“. Neodrživost ovog koncepta je očigledna, navodi TS, na primeru organa koji sprovode antikorupcijske pro-pise.

Diskusija o budžetu se nastavila i nakon ovih događaja. U Medija centru je 23. jula održana konferencija za novinare povodom usvajanja Zakona o budžetskom sistemu, u organizaciji Koalicije za nadzor javnih finansija. Govornici su bili Jasna Filipović, Centar za razvoj neprofitnog sektora, Jadranka Jelinčić, Fond za otvoreno društvo, Rodoljub Šabić, Poverenik za informacije

od javnog značaja i Dragan Dobrašinović, Toplički centar za demokratiju i ljudska prava. Govornici su se složili da je usvajanje sistemskih zakona, kao što je Zakon o budžetskom sistemu, bez prethodne javne rasprave i po hitnom postupku nedopustivo. Upravo ovaj zakon treba da omogući da parlament i javnost bolje kontrolišu način na koji Vlada koristi javna sredstava i troši državni novac. Šabić je na konferenciji rekao da zakon koji nosi prefiks sistemski ne može da se usvaja na brzinu i po hitnom postupku, „jer on pretpostavlja duži period pripreme i širi krug subjekata bi trebalo da učestvuje u njegovoj pripremi. Potpuno je neshvatljivo da je neko napisao zakon koji u preko 100 članova ne sadrži reč javnost”, istakao je Šabić. Po rečima Jasne Filipović, Vlada Srbije nije imala vremena da se upozna sa mnogim amandmanima koji su bili upućeni ne samo od Koalicije za nadzor javnih finansija, već i od direktnih ili indirektnih korisnika budžeta. Filipović je naročito istakla da je prilikom zasedanja nadležnog odbora u Narodnoj skupštini koalicija dobila informaciju da su devet priloženih amandmana razmotreni i usvojeni, da bi prilikom usvajanja zakona zaključili da je usvojen samo prvi amandman koalicije nevladinih organizacija. Takođe, Filipović je rekla da je jedan od amandmana i prelazak na planski budžet od 2012 godine, a ne od 2015. „U programskom budžetu se jasno mogu videti ostvareni rezultati i za koju namenu su sredstva potrošena. Javnost mora biti obavestena o svim fazama budžetskog procesa, jer našim sredstvima neko raspolaže. Na brzinu usvojenim zakonom nije obezbeđen mehanizam za ostvarenje uvida javnosti u tokove javnih finansija”. Usvajanje ovakvog Zakona o budžetskom sistemu će dodatno otežati i odložiti uspostavljanje finansijske transparentnosti i u sektoru bezbednosti. Audio i video zapis konferencije možete preuzeti ukoliko pratite sledeći [link](#).

Datum: 24. jul 2009.

Linkovi: [Saopštenje Transparentnost – Srbija, B92, Medija centar Beograd](#)

Analize i procene

Komentari na Nacionalnu strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala (Nemanja Milošević, Odeljenje za sprovođenje zakona, Misija OEBS u Srbiji)

Uključivanje civilnog društva u praćenje toka reforme policije je u dosadašnjem periodu bio nedostajući faktor, pa je samim tim, Bilten o pitanjima unutrašnjih poslova Evropske unije i Srbije, koji zajednički pripremaju Centar za civilno-vojne odnose, Beogradski centar za ljudska prava i Forum za bezbednost i demokratiju, pozitivna pojava. Druga važna komponenta ovakvog procesa vezana je za potrebu razmene mišljenja i stavova, ponekad i njihovog sučeljavanja. U drugom broju Biltena su se pojavili komentari na nedavno usvojenu Strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala. S obzirom na činjenicu da je Strategija usvojena bez javne rasprave (prema zakonu i regulativama u ovoj oblasti, javna rasprava za usvajanje ove Strategije nije bila obavezna), komentari su više nego dobrodošli, ne samo za potrebe krajnjih korisnika, tj. građana, već i za same pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova i Policije, u smislu još boljeg sagledavanja pozitivnih i negativnih aspekata izrađenog dokumenta.

Fokus ovog teksta nije samo na ocenjivanju kvaliteta Strategije i njenim pozitivnim i negativnim aspektima, već i na određenim obzervacijama na komentare na Strategiju. U komentarima se navode pozitivni i negativni elementi Strategije. Autori komentara zameraju na činjenici da je deo o implementaciji primetno redukovano, jer je konkretna razrada predviđena za Akcioni plan. Za razliku od navedenog stava, smatramo da je ovakav koncept sasvim u skladu sa standardima jedne moderne strategije i da opštost dokumenta koji će biti zaokružen jednim konkretnim akcionim

planom može biti samo pozitivan aspekt navedene Strategije. Akcioni plan može „doterati“ neke elemente Strategije koji su, možda zbog protoka vremena ili izmenjenih društvenih okolnosti, u određenoj meri drugačiji. Modernost ove Strategije se upravo ogleda u njenoj realnosti. Strategija je smeštena u realne okvire, čime odudara od dosadašnjih sličnih dokumentata koji su bili akademskog karaktera, bez uporišta u stvarnom životu. Valja naglasiti da su autori komentara prepoznali i neke negativne elemente Strategije na kojima bi trebalo raditi u Akcionom planu. Tu pre svega mislimo na dalju elaboraciju proaktivnog pristupa borbi protiv organizovanog kriminala.

Ukoliko se osvrnemo na glavne nalaze autora komentara, možemo zaključiti da u teorijskom, metodološkom i konceptijskom smislu još uvek ne postoje jasno utvrđeni stavovi o definiciji vizije (i misije) koji su opšteprihvaćeni u akademskoj zajednici i stručnoj javnosti. Složili bismo se da je vizija prilično ambiciozna, što ne znači da je time vrednosno određena u pozitivnom ili negativnom smislu. Ono što ne bismo mogli podržati kao stav je potreba za vremenskim određenjem vizije. Nije potrebno da vizija bude omeđena samo jednom strategijom. Ista vizija može biti upotrebljena i za neku sledeću strategiju. Vizija je, dakle, nešto čemu težimo, neko stanje stvari koje želimo da dostignemo. U daljoj elaboraciji čak možemo reći da je vizija bliža našim željama, koje nisu lako dostižne u određenim vremenskim okvirima.

Na kraju, složili bismo se sa komentatorima Strategije da je u celini pozitivna i dodali bismo da predstavlja iskorak u dobrom pravcu i dobar putokaz za pisanje budućih strategija, ne samo u Ministarstvu unutrašnjih poslova. Neki nedostaci koje su komentatori Strategije naveli u glavnim nalazima su i više nego tačni. Zaista se može uočiti da nedostaju konkretni načini razvijanja mehanizama za prevenciju, načini razvijanja analitičkih kapaciteta, kao i načini koordinacije rada sa civilnim društvom i medijima.

Ipak, svi ovi mehanizmi i načini implementacije mogu biti jasno i detaljno opisani u Akcionom planu. Ove kritike bi dobile na snazi ukoliko bi ti mehanizmi i načini izostali u Akcionom planu. U tom smislu, ostaje nam da sačekamo izradu Akci-

onog plana, kako bismo mogli da damo konačnu evaluaciju kvaliteta Strategije. U svakom slučaju, pripadnicima Ministarstva unutrašnjih poslova i svim drugim piscima Strategije (ne smemo zaboraviti da su u pisanju Strategije učestvovali i predstavnici Ministarstva finansija, Ministarstva pravde, BIA i VBA) bi trebalo odati priznanje na učinjenom naporu i zaista kvalitetno urađenom dokumentu. Ovde moramo ukazati na jednu veoma važnu činjenicu. Između pisanja strategije u teoriji i praksi postoje značajne kvalitativne razlike. Možda i najveći uspeh ove Strategije leži upravo u ostvarenom horizontalnom pristupu i zajedničkom naporu i timskom radu nekoliko ministarstava i bezbednosnih službi. Ne bi bila velika greška ako zaključimo da je pisanje ove Strategije jedan od prvih primera uspešnog interesornog pristupa radu. Sledstveno tome, u pitanju je zaista Nacionalna strategija u pravom smislu te reči. A kada je o uspesima reč, bilo bi nepravедno ne istaći činjenicu da se radi o dokumentu koji predstavlja iskorak u odnosu na sve dosadašnje strategije. U akademskim, pa i u stručnim krugovima, prevladavao je stav – što je dokument glomazniji i što više podataka u njemu ima, to je bolji. Ova Strategija je korak izvan tog začaranog kruga i predstavlja ozbiljan korak ka modernom i praktičnom pristupu. Ova dva uspeha predstavljaju dobit koja ne može biti osporena nekim nedostacima koji postoje u svakom segmentu bilo kog posla.

Naravno da uvek postoji prostor za napredak, ali smo uvereni da će on biti vidljiv u Akcionom planu čiju skoriju pojavu svi željno iščekujemo. Na kraju, ne možemo očekivati da bilo koji dokument može biti savršen.

Datum: 23. jul 2009.

Autor: Nemanja Milošević (Saradnik na projektima, Jedinica za strateški razvoj, Odeljenje za sprovođenje zakona, Misija OEBS u Srbiji)

Link:

[Nacionalna strategija za borbu protiv organizovanog kriminala](#)

Zanimljivosti

Panel diskusija o ulozi MUP-a Srbije u procesu vizne liberalizacije

U ponedeljak 6. jula 2009. godine, na Fakultetu političkih nauka održana je panel diskusija „Srbija na putu ka pozitivnoj (beloj) Šengenskoj listi – uloga Ministarstva unutrašnjih poslova“, u organizaciji Beogradskog centra za ljudska prava, Centra za civilno-vojne odnose i Foruma za bezbednost i demokratiju.

Izlaganje o ispunjavanju uslova Srbije iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima imala je Milica Delević, direktorka Kancelarije za evropske integracije. Delević je istakla da stavljanje Srbije na pozitivnu (belu) Šengen listu ima dvostruki značaj. Funkcionalni značaj građani Srbije prepoznaju po putovanjima u državama Evrope bez viznih ograničenja. To je naročito važno za privrednike u Srbiji, koji bi na ovaj način mogli brže da sklapaju poslove sa poslovnim partnerima u Evropi, kaže Delević. Prema nalazima istraživanja javnog mnjenja 81% građana je konstatovalo da je ulazak Srbije na belu Šengen listu važan za Srbiju, a 47% građana je reklo da je značajno i za njih lično. Delević je ovaj podatak protumačila kao pokazatelj simboličkog prihvatanja građana Srbije u EU. Takvim signalom se poručuje građanima Srbije da ih Evropa prihvata i da želi da Srbija postane punopravna članica EU. Milica Delević je izjavila i da se Srbija nalazi u "konačnoj fazi" vizne liberalizacije i da očekuje pozitivnu odluku o stavljanju zemlje na belu Šengen listu. Vlada Srbije ulaže mnogo napora da u potpunosti ispuní uslove iz Mape puta vizne liberalizacije, rekla je Delevićeva podsetivši na nedavno usvajanje Zakona o međunarodnim krivičnim stvarima i hapšenja koja su se ticala organizovanog kriminala u regionu. Ona je istakla da će i posle donošenja odluke o stavljanju Srbije na belu Šengensku listu, državni organi morati da rade na punoj primeni standarda iz Mape puta.

O ulozi Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije (MUP RS) u procesu vizne liberalizacije govorio je Dražen Maravić, šef Biroa za međunarodnu saradnju i evropske integracije MUP RS. Maravić je istakao da je Srbija u „dovoljnoj meri“ ispunila uslove iz Mape puta i da je suština procesa vizne liberalizacije „rad na kontroli granica“. U izveštaju Evropske komisije (EK) o stavljanju Srbije na pozitivnu Šengen listu, od 30. aprila ove godine, navodi se da Srbija još uvek nije ispunila uslov vezan za antikorupcijsku obuku pripadnika granične policije i službenika koji obrađuju biometrijske podatke u procesu izdavanja dokumenata građanima. Maravić je izjavio, povodom ovog pitanja, da je MUP RS nastavio rad na ispunjavanju uslova iz Mape puta nakon objavljivanja Izveštaja i da je posebna antikorupcijska obuka započeta. U normativnom okviru, od neispunjenih uslova još uvek je ostalo, navodi Maravić, usvajanje Strategije za upravljanje migracijama i donošenje dva akciona plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv organizovanog kriminala i Strategiju za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma. U izlaganju Maravić je istakao da je postojao nedostatak strateškog pristupa. Zbog nepostojanja projekta budžeta javile su se finansijske greške u procesu izdavanja dokumenata. Ipak, zaključak Maravića je da Republika Srbija ide mnogo brže u ispunjavanju uslova Mape puta od država regiona. Naglasio je, kao i Delević, da će nakon stavljanja Srbije na belu Šengensku listu ostati posao na ispunjavanju svih uslova u praksi.

Vladimir Petronijević, savetnik potpredsednika Vlade za pravna pitanja u oblasti evropskih integracija, govorio je o pravnom aspektu procesa vizne liberalizacije. Smatra da je pitanje vizne liberalizacije gotovo završena stvar i da je pitanje trenutka kada će se Srbija naći na pozitivnoj Šengenskoj listi. U ovom problemu, ističe Petronijević, postoji sinergija između državnih institucija i organizacija civilnog društva. Petronijević je, kao i Delević i Maravić, istakao da nakon ukidanja viza ostaje posao, kako bi izbegli iskustvo Ekvadora koji je 2005. godine sa bele vraćen na crnu šengensku listu.

Daliborka Uljarević, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje, organizacije civilnog društva iz Crne Gore, govorila je o iskustvima Crne Gore u procesu vizne liberalizacije. Da podsetimo, Srbija i Crna Gora su u izveštaju Evropske inicijative za stabilnost (*European Stability Initiative, ESI*) dobile srednju ocenu koja podrazumeva da su skoro svi ili većina uslova ispunjeni. Time se Srbija i Crna Gora nalaze u sličnoj poziciji.

Svi učesnici rasprave su se složili da Srbiji još predstoji zadatak da lobira u novom sastavu Evropskog parlamenta, ali i ministrima unutrašnjih poslova zemalja članica. Dosadašnji tok pregovora je pokazao da je Srbija relativno uspešno „ubedi-vala“ eksperte iz EK i diplomate iz ministarstava spoljnih poslova država članica, ali i da je nedovoljno pregovarano sa ministrima unutrašnjih poslova koji će i finalno doneti odluku u Savetu ministara o stavljanju Srbije na pozitivnu (belu) Šengensku listu.

Nakon izlaganja panelisti su odgovorili na pitanja prisutnih – predstavnika diplomatskog kora, organizacija civilnog društva, medija i studenata Fakulteta političkih nauka.

Datum: 7. jul 2009.

Autori: Sonja Stojanović i Saša Đorđević

PREDSTAVLJAMO

Regionalne inicijative

Regionalni centar za borbu protiv prekograničnog kriminala Inicijative za saradnju u Jugoistočnoj Evropi (SECI Centre)

U okviru Inicijative za saradnju u JIE deluje Regionalni centar za borbu protiv prekograničnog kriminala (*u daljem tekstu: SECI centar*). Ovaj centar se po svom delovanju bitno razlikuje u odnosu na druge regionalne inicijative jer pre svega omogućava

operativnu saradnju između organa policija i carina u JIE.

Centar je nastao u maju 1999. godine kada je dvanaest država JIE potpisalo Sporazum o saradnji za prevenciju i borbu protiv prekograničnog organizovanog kriminala. To su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Grčka, Mađarska, Makedonija, Moldavija, Rumunija, Slovenija, Srbija, Turska, Crna Gora i Hrvatska. Sve države članice su predstavljene u SECI centru preko oficira za vezu – jedan predstavnik policije i jedan predstavnik carine. Takođe, u svakoj državi članici imenovana je nacionalna osoba/jedinica za saradnju sa SECI centrom (*national focal point*). U radu SECI centra učestvuju i 19 država posmatrača kao što su Austrija, Nemačka, Francuska, Velika Britanija, Sjedinjene Američke Države. Na osnovu Memoranduma o razumevanju, INTERPOL i Svetska carinska organizacija imaju status stalnog savetnika, učestvuju u procesu odlučivanja i formiranju politika SECI centra, a sveobuhvatni rad se zasniva na njihovim preporukama, savetima i direktivama.

Rad SECI centra je podeljen na četiri grupe aktivnosti. Prva aktivnost se odnosi na bržu i koordinisanu razmenu informacija između organa za sprovođenje zakona država članica o delovanjima kriminalnih mreža. Druga nadležnost Centra je koordinacija regionalnih operacija i formiranje zajedničkih istraga. U 2007. godini uočava se rast regionalnih operacija u odnosu na 2006. godinu, prema godišnjem izveštaju SECI centra. Od najznačajnijih regionalnih operacija pomenućemo operaciju „Dunav“. Regionalnu operaciju „Dunav“ inicirala je Srbija 2006. godine sa ciljem razbijanja kriminalne mreže koja se bavila krijumčarenjem Albanaca i Turaka u EU. Rezultat akcije je privođenje 77 članova organizovane kriminalne grupe, uključujući i vođu grupe, Vesela Jakupija.

Pored redovne razmene informacija koja se obavlja na liniji oficir za vezu smeštenih u sedištu SECI centra u Bukureštu i nacionalnih osoba/jedinica za koordinaciju, članice SECI redovno sarađuju i u okviru sedam radnih grupa (*task forces*). U okviru radnih grupa mogu se organizovati multilateralne operacije ili koordinisati rad prilikom istražnih postupaka u različitim državama članicama. SECI

centar objavljuje problemske analize i izveštaje o specifičnim oblicima kriminaliteta, i organizuje treninge i obuke za predstavnike organa za sprovođenje zakona.

Radne grupe SECI centra:

1. Radna grupa za borbu protiv trgovine ljudima i krijumčarenje imigranta (*Task Force on Human Trafficking and Migrant Smuggling*)
2. Radna grupa za borbu protiv droga (*Anti Drugs Trafficking Task Force*)
3. Radna grupa za borbu protiv prevara i krijumčarenja (*Anti Fraud and Anti Smuggling Task Force*)
4. Radna grupa za borbu protiv privrednog i visokotehnološkog kriminala (*Financial and Computer Crime Task Force*)
5. Radna grupa za borbu protiv trgovine ukradenim vozilima (*Task Force on Stolen Vehicles*)
6. Radna grupa za borbu protiv terorizma (*Anti Terrorism Task Force*)
7. Radna grupa za bezbednost transporta opasnih materija (*Container Security Task Force*)

U skladu sa principom regionalnog vlasništva, razmatraju se nove mogućnosti finansiranja aktivnosti SECI centra. Takođe, u pripremi je i Konvencija o centru za sprovođenje zakona u Jugoistočnoj Evropi (Southeast European Law Enforcement Center (SELEC) Convention) koja treba da formuliše novi pravni okvir.

Datum: 20. jul 2009.

Autor: Saša Đorđević

Link:

[SECI Centre Bucharest](#)

Publikacije

Korupcija u policiji

Zoran Golubović, „Korupcija u policiji,“ u *Revija za bezbednost*, godina III, br. 7 (2009): 34-41.

Rezime teksta – Uprkos brojnim studijama i istraživanjima koje ukazuju na raširenost korupcije u policiji Republike Srbije, još uvek ne postoji sveobuhvatna informacija ili stručni elaborat koji bi ukazali na značaj i skrenuli neophodnu pažnju na ovu pojavu. U radu se govori o tome da problem korupcije u policiji ne može biti u potpunosti rešen samo kroz propisivanje zabrana policajcima da obavljaju poslove koji su nespojivi sa njihovom profesijom ili samo kažnjavanjem onih koji ove zabrane krše, kao što je činjeno u prošlosti. Najviši organi vlasti moraju bez oklevanja raspravljati o fenomenu korupcije u policiji kao jednoj od najbitnijih tema političkog života. Ovakav pristup bi dalje doveo do procene osposobljenosti, profesionalnosti i tehničkih mogućnosti organa koji se bore protiv korupcije u Srbiji. Razmatrajući vezu između policijske profesije i korupcije, rad ukazuje na značaj adekvatne plate i dobrog radnog okruženja i naglašava kontinuirano i kvalitetno obrazovanje kao najbitnije faktore koji treba da pomognu policajcima da razviju najviši nivo profesionalizma i svest o društvenom značaju policijske profesije. Da bi se smanjio nivo korupcije u policiji, mora da postoji jasna, odlučna i jedinstvena volja svih zainteresovanih subjekata. Ovakva vrsta volje je, možda, upravo to što je Srbiji najviše nedostajalo. Korupcija u policiji ostaje prvenstveno društveni i politički problem.

Rad možete pročitati ukoliko pratite sledeći [link](#).

Autor: Zoran Golubović (načelnik Odeljenja za kontrolu zakonitosti u radu Policijske uprave za Grad Beograd, Ministarstvo unutrašnjih poslova)

Urednik:

Saša Đorđević (sasadjordjevic@ccmr-bg.org)

Saradnik:

Žarko Marković (zarko@bgcentar.org.rs)

Recenzent:

Sonja Stojanović (sonjastojanovic@ccmr-bg.org)

Centar za civilno-vojne odnose

www.ccmr-bg.org | www.bezbednost.org

Beogradski centar za ljudska prava

www.bgcentar.org.rs

Forum za bezbednost i demokratiju

www.fbd.org.rs

Misija OEBS u Srbiji

www.osce.org/serbia/

Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga

www.dcaf.ch

Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste Biltena, pošaljite e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org